

Ansökningar att starta eller utöka fristående skola – statistik läsåret 2020/21

Innehåll

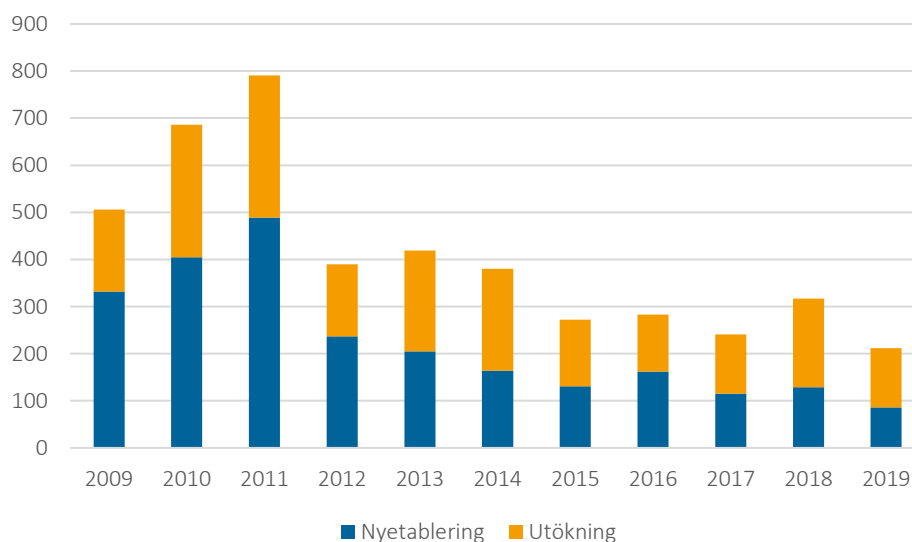
Sammanfattning	3
Inledning.....	4
Ansökningar om nyetablering av fristående gymnasieskola	5
Antalet ansökningar om att starta gymnasieskola återgick till tidigare nivåer	5
Befintliga huvudmän står bakom flest ansökningar	6
Hälften av gymnasieskolorna är planerade att starta i större städer	7
Nästan samtliga huvudmän är aktiebolag	8
Ansökningar om nyetablering av fristående grundskola	9
Intresset för att starta grundskola fortsätter att minska	9
Jämn fördelning mellan befintliga och nya huvudmän.....	10
Störst intresse för att starta grundskola i storstadsområden	11
Stor majoritet av ansökningarna är från aktiebolag	13
Ansökningar om utökning av fristående skola	14
Ansökningar om att utöka gymnasieskola minskade med en tredjedel	14
Fortsatt få ansökningar om att utöka grundskola	15
Om statistiken.....	16
Mer om tillståndsprövning	16

Sammanfattning

Statistiken visar i korthet att:

- Totalt har Skolinspektionen mottagit 212 ansökningar vilket är en minskning med 33 procent mot föregående år.
- Av de 212 ansökningarna gäller 86 nyetablering och 126 utökning av fristående skola. Antalet ansökningar om nyetablering är det lägsta sedan Skolinspektionen bildades och övertog ansvaret för tillståndsprovning.
- För gymnasieskolor har antalet ansökningar om både nyetablering och utökning återgått till liknande antal som tidigare efter att ha varit ovanligt många föregående år.
- Antalet ansökningar om att starta grundskola har en fortsatt nedåtgående trend och minskade i år med 18 procent mot föregående år. Antalet ansökningar om utökning ligger kvar på låga nivåer.
- Av årets ansökningar om att starta gymnasieskola är 78 procent inlämnade av huvudmän med befintliga skolor vilket kan jämföras med genomsnittet för 2012-2018 som var 64 procent.
- Endast en kommun som inte har någon fristående grundskola sedan tidigare berörs av årets ansökningar om att starta grundskola och 61 procent av grundskolorna planeras att starta i något av Sveriges tre storstadsområden, jämfört med 54 procent förra året.

Diagram 1: Antal ansökningar om att starta eller utöka fristående skola, 2009-2019.

Inledning

Ungefär var sjätte grundskola och var tredje gymnasieskola i Sverige drivs av fristående huvudmän¹. För att kunna starta eller utöka en fristående skola krävs ett godkännande från Skolinspektionen. En ansökan måste lämnas in senast den 31 januari läsåret innan planerad skolstart. Från och med den 1 januari 2019 är ansökningarna avgiftsbelagda².

I denna rapport redovisas statistik över ansökningar om att starta eller utöka fristående skola inför läsåret 2020/21. I rapporten skildras bland annat utvecklingen av antalet inkomna ansökningar över tid och fördelningen mellan befintliga och nya huvudmän. En del fokus läggs även på geografiska faktorer såsom fördelningen mellan olika typer av kommungrupper där skolorna är planerade att starta och hur många kommuner som berörs av ansökningarna. Rapporten fokuserar främst på ansökningar om att starta nya skolor men i slutet finns också ett kortare avsnitt om utökningar av befintliga skolor. På Skolinspektionens webbsida finns även en detaljerad tabell över alla ansökningar.

¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/snabbfakta-utbildningsstatistik>

² Avgifter gäller inte för internationella skolor.

Ansökningar om nyetablering av fristående gymnasieskola

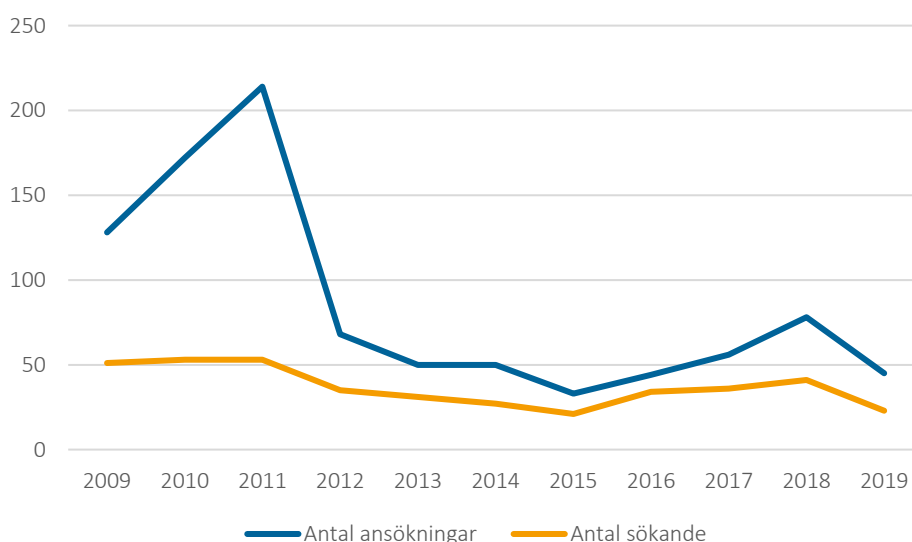
Antalet ansökningar om att starta gymnasieskola återgick till tidigare nivåer

Skolinspektionen har fått in 45 ansökningar om att starta fristående gymnasieskola inför läsåret 2020/21. Det är en minskning med 42 procent jämfört med ansökningsomgången inför läsåret 2019/20, men då var antalet ansökningar ovanligt högt. Från 2012 till 2017 så mottog Skolinspektionen i genomsnitt 50 ansökningar per år. Årets antal är därmed inte så lågt ur ett historiskt perspektiv.

Ansökningarna om att starta gymnasieskola är fördelade på färre huvudmän i år jämfört med de senaste åren. Antalet ansökningar per huvudman är i år 2,0 vilket är högre än genomsnittet från 2012 och framåt som är 1,7. Under perioden 2009-2011 var däremot genomsnittet över tre ansökningar per huvudman vilket bidrog till att antalet ansökningar var betydligt fler under den perioden.

Det är vanligast att huvudmännen lämnar in en ansökan och i år gällde detta för 57 procent av huvudmännen. De fyra huvudmän som har lämnat in flest ansökningar om att starta gymnasieskola står totalt bakom 40 procent av ansökningarna.

Diagram 2: Antal ansökningar om att starta fristående gymnasieskola samt antal sökande, 2009-2019.

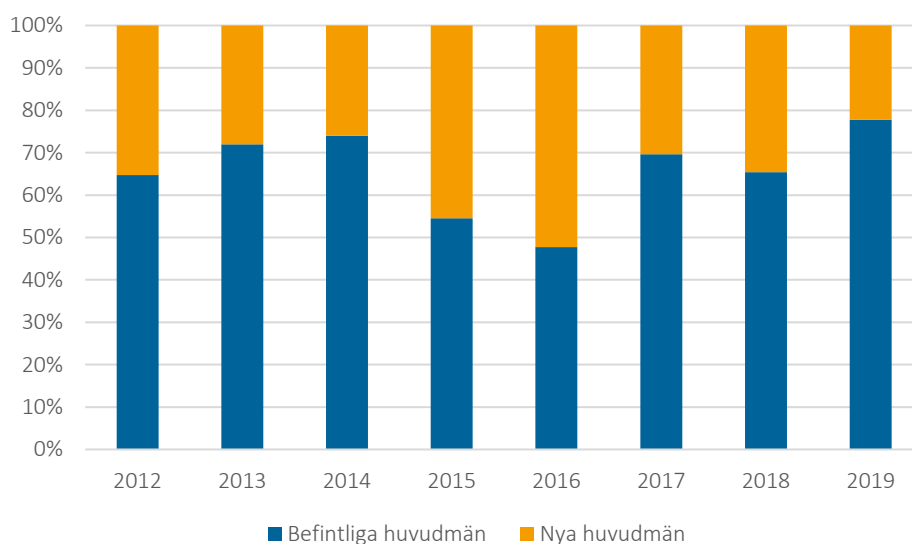

Av de 45 ansökningarna om att starta fristående gymnasieskola som inkommit gäller fem internationella skolor, jämfört med två ansökningar förra året. Det har inte inkommit någon ansökan om att starta gymnasiesärskola, förra året inkom en sådan ansökan.

Befintliga huvudmän står bakom flest ansökningar

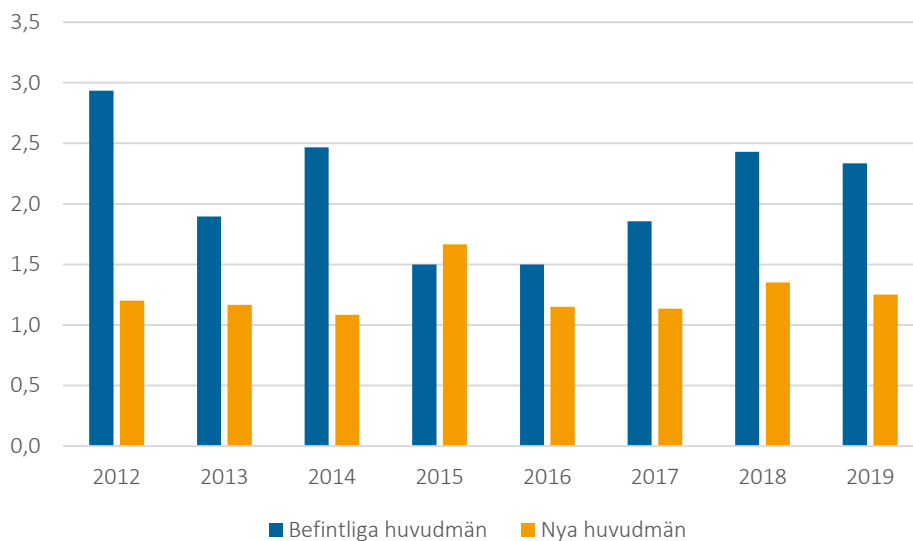
En majoritet av årets ansökningar om att starta gymnasieskola kommer från huvudmän med befintliga skolor. Av de 45 ansökningarna är 35 från befintliga huvudmän vilket motsvarar 78 procent. Under 2012-2017 kom i genomsnitt 64 procent av ansökningarna från befintliga huvudmän.

Diagram 3: Andel ansökningar om att starta fristående gymnasieskola fördelat på befintliga respektive nya huvudmän, 2012-2019.

Med undantag för 2016 så har befintliga huvudmän stått bakom majoriteten av ansökningarna varje år sedan 2012. Förutom att antalet befintliga huvudmän som ansöker om att starta gymnasieskola oftast är fler än antalet nya huvudmän så brukar även de befintliga huvudmännen i genomsnitt lämna in fler ansökningar per huvudman. Sedan 2012 så har befintliga huvudmän i genomsnitt ansökt om att starta drygt två skolor var medan nya huvudmän har haft ett genomsnitt på drygt en skola var. Det gäller även i år.

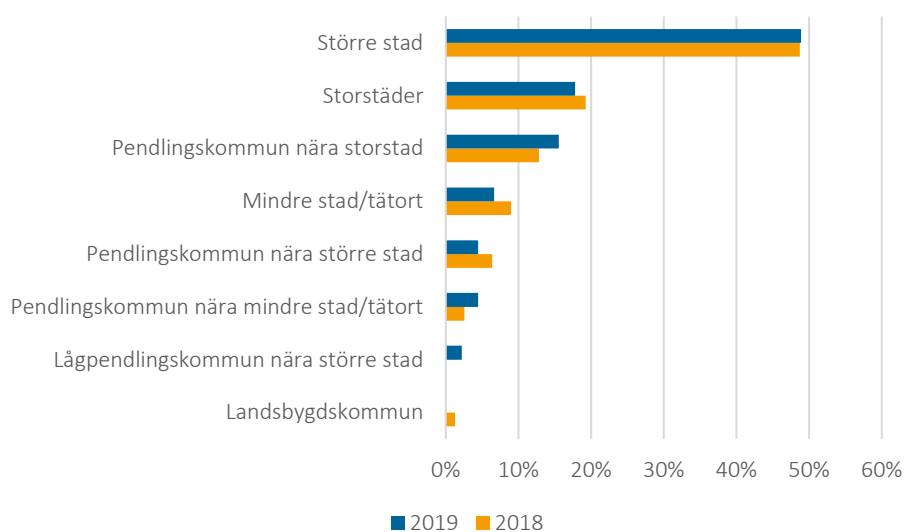
Diagram 4: Genomsnittligt antal ansökningar per huvudman om att starta fristående gymnasieskola fördelat på befintliga respektive nya huvudmän, 2012-2019.

Hälften av gymnasieskolorna är planerade att starta i större städer

Nära hälften av de 45 ansökningarna om att starta gymnasieskola berör större städer³. Därefter kommer storstäder samt pendlingskommuner nära storstäder. Större städer utgör dock bara cirka en fjärdedel av elevunderlaget för Sveriges gymnasieskolor. Fördelningen mellan olika sorters kommungrupper är i princip identisk med förra året. Totalt berör endast 5 av årets 45 ansökningar mindre städer/tätorter och ingen berör landsbygdskommuner.

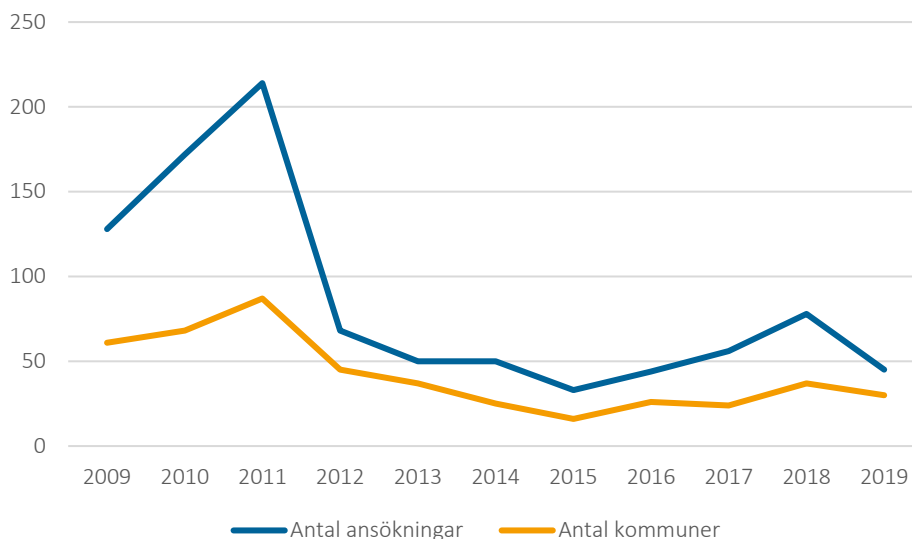
Diagram 5: Andel ansökningar om att starta fristående gymnasieskola per kommungrupp, 2018-2019.

³ SKL:s kommungruppsindelning 2017.

De 45 ansökningarna om att starta gymnasieskola berör 30 olika kommuner. Det är färre än förra året då 37 kommuner berördes men fler än år 2014-2017. Av årets kommuner är det fem som inte har någon fristående gymnasieskola sedan tidigare.

Diagram 6: Andel ansökningar om att starta fristående gymnasieskola samt antalet berörda kommuner, 2009-2019.

Nästan samtliga huvudmän är aktiebolag

I årets ansökningsomgång är 98 procent av ansökningarna om att starta gymnasieskola inkomna från huvudmän vars associationsform är aktiebolag. Förra året var motsvarande siffra 88 procent.

En del huvudmän ingår även i koncerner. Två koncerner står bakom nio respektive sju ansökningar vilket totalt utgör en dryg tredjedel av ansökningarna om att starta gymnasieskola.

Ansökningar om nyetablering av fristående grundskola

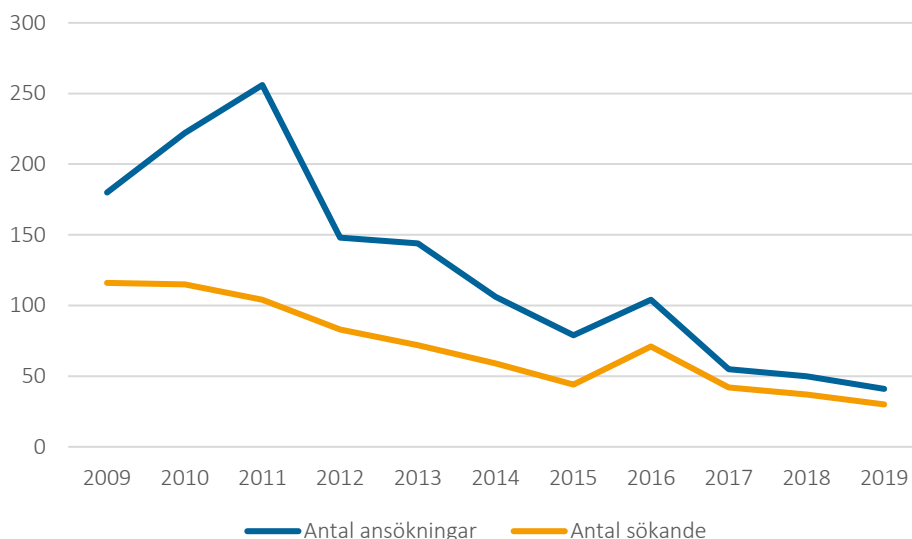
Intresset för att starta grundskola fortsätter att minska

Det har kommit in 41 ansökningar till Skolinspektionen om att starta fristående grundskola inför läsåret 2020/21. Det är en minskning med 18 procent mot föregående år och det lägsta antalet ansökningar sedan Skolinspektionen bildades och övertog ansvaret för tillståndsprövning. Antalet ansökningar om att starta grundskola har minskat varje år sedan 2012 med undantag för 2016 då det skedde en tillfällig ökning.

Även antalet huvudmän som har ansökt om att starta grundskola är det lägsta hittills då 30 huvudmän står bakom de 41 ansökningarna. Antalet huvudmän har minskat i ungefär samma takt som ansökningarna de senaste åren och precis som förra året så är det genomsnittliga antalet ansökningar per huvudman i år 1,4.

En huvudman står bakom 9 av de 41 ansökningarna om att starta skola. Samtidigt har 87 procent av huvudmännen endast lämnat in en ansökan var.

Diagram 7: Antal ansökningar om att starta fristående grundskola samt antal sökande, 2009-2019.

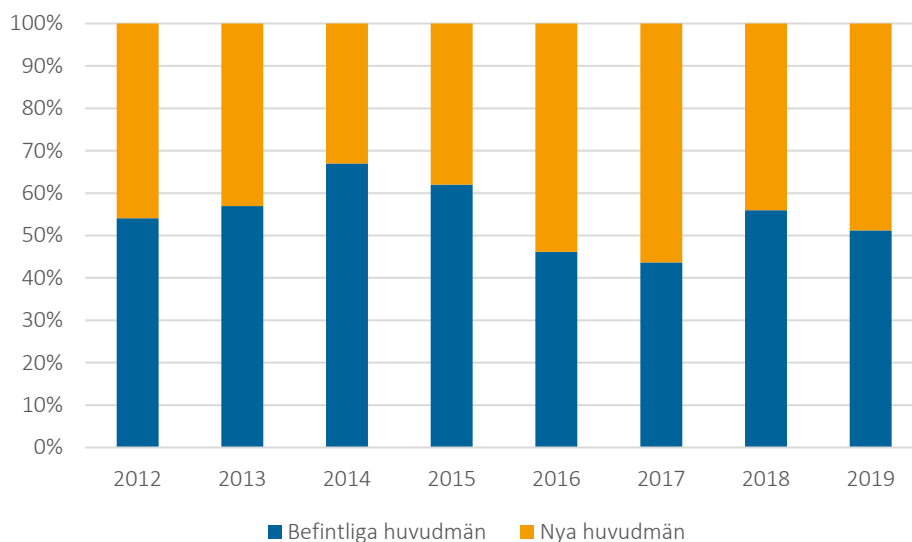

Utöver dessa 41 ansökningar så har även två ansökningar om att starta grundskola inkommit i årets ansökningsomgång. Det kan även noteras att 4 av de 41 ansökningarna om att starta grundskola gäller internationella skolor. Förra året inkom en ansökan om att starta fristående internationell grundskola.

Jämn fördelning mellan befintliga och nya huvudmän

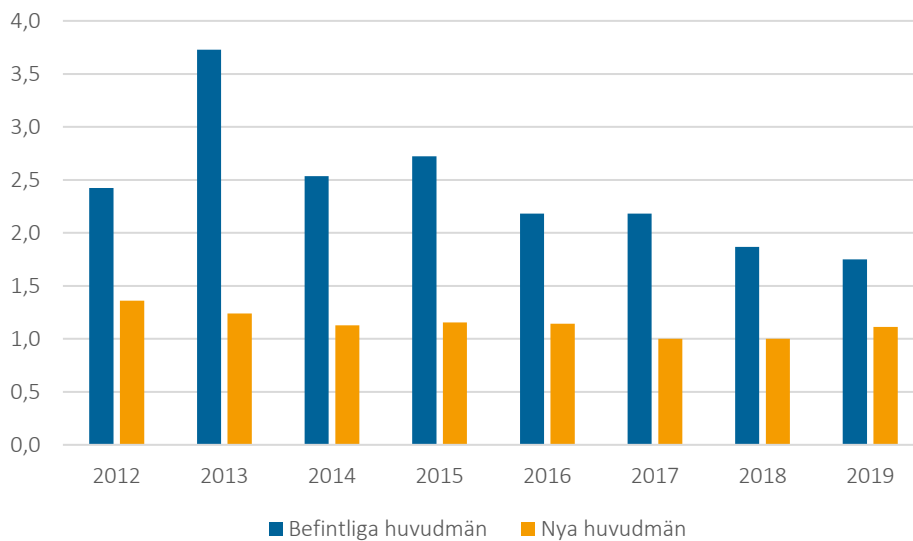
Av de 41 ansökningar om att starta grundskola som har kommit in till Skolinspektionen så kommer drygt hälften från huvudmän med befintliga skolor. Under 2012-2017 kom i genomsnitt 55 procent av ansökningarna från befintliga huvudmän.

Diagram 8: Andel ansökningar om att starta fristående grundskola fördelat på befintliga respektive nya huvudmän, 2012-2019.

Att antalet ansökningar är väldigt jämnt fördelat mellan befintliga och nya huvudmän innebär däremot inte att antalet befintliga och nya huvudmän som sökt är lika många. Av de 30 huvudmännen så är 12 befintliga huvudmän och 18 är nya. I genomsnitt så har befintliga huvudmän ansökt om nästan två skolor var medan nya huvudmän endast har ansökt om drygt en skola var. Skillnaden mellan befintliga och nya huvudmän har jämnats ut något under senare år.

Diagram 9: Genomsnittligt antal ansökningar per huvudman om att starta fristående grundskola fördelat på befintliga respektive nya huvudmän, 2012-2019.

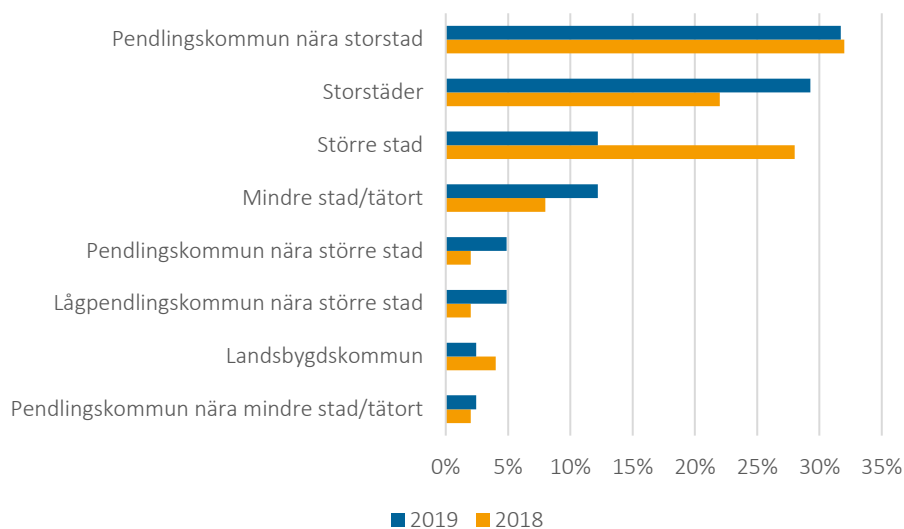

Störst intresse för att starta grundskola i storstadsområden

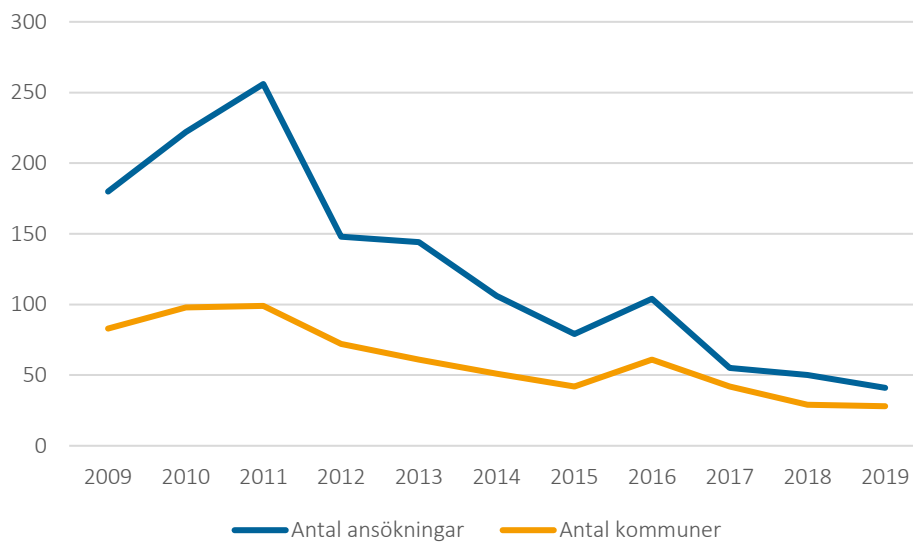
Precis som förra året så är det i år vanligast att ansöka om att starta grundskola i storstäder eller pendlingskommuner nära storstäder⁴. 61 procent av årets ansökningar gäller dessa två kommungrupper jämfört med 54 procent förra året. Som jämförelse finns knappt 40 procent av elevunderlaget för Sveriges grundskolor i storstäder och storstadsnära kommuner.

Fördelningen mellan olika sorters kommungrupper är väldigt lik förra årets med undantag för större städer då endast 12 procent av ansökningarna gäller denna typ av kommungrupp i år jämfört med 28 procent förra året.

⁴ SKL:s kommungruppsindelning 2017.

Diagram 10: Andel ansökningar om att starta fristående grundskola per kommungrupp, 2018-2019.

De 41 ansökningarna om att starta grundskola berör 28 olika kommuner. Det är färre än hälften så många kommuner som i genomsnitt har berörts sedan 2009 men marginellt färre än förra året då 29 kommuner berördes. Av årets kommuner är det endast en som inte har någon fristående grundskola sedan tidigare.

Diagram 11: Andel ansökningar om att starta fristående grundskola samt antalet berörda kommuner, 2009-2019.

Stor majoritet av ansökningarna är från aktiebolag

Aktiebolag är den vanligaste associationsformen för de huvudmän som står bakom ansökningarna om att starta grundskola, vilket även var fallet förra året. I årets ansökningsomgång kommer 90 procent av ansökningarna från huvudmän som utgörs av aktiebolag jämfört med 88 procent förra året.

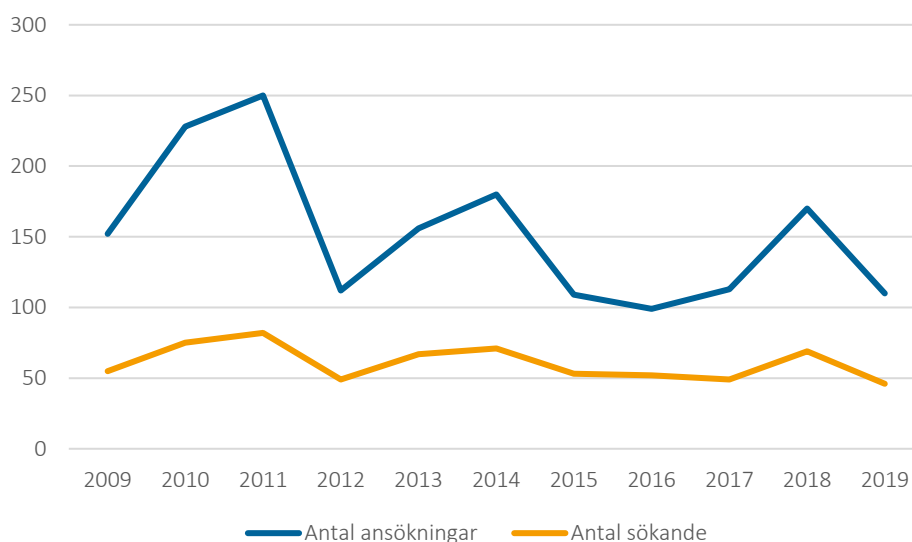
Ansökningar om utökning av fristående skola

Ansökningar om att utöka gymnasieskola minskade med en tredjedel

Skolinspektionen har tagit emot 110 ansökningar om att utöka fristående gymnasieskola med fler program inför läsåret 2020/21. De 110 ansökningarna innebär en minskning med 35 procent mot föregående år, och är nästan samma antal som 2016. Förra året var antalet ansökningar om utökning av gymnasieskola ovanligt högt. Detta kan nästan helt och hållet härledas till ansökningar om avvikelser inom de nationella programmen (särskilda varianter av nationella program, status som riksrekryterande utbildning eller nationellt godkänd idrottsutbildning) vars tillstånd måste förnyas vart fjärde år. Förra året inkom 92 sådana ansökningar jämfört med ett genomsnitt på drygt 30 ansökningar 2015-2017. I år är antalet återigen ett drygt trettiotal.

Bakom de 110 ansökningar om utökning som har inkommit står 46 olika huvudmän, varav 63 procent lämnade in en ansökan var samtidigt som fyra huvudmän står bakom en dryg tredjedel av det totala antalet ansökningar. I genomsnitt har varje huvudman lämnat in 2,4 ansökningar vilket är i nivå med 2017 och 2018 års ansökningsomgångar.

Diagram 12: Antal ansökningar om att utöka fristående gymnasieskola samt antal sökande, 2009-2019.

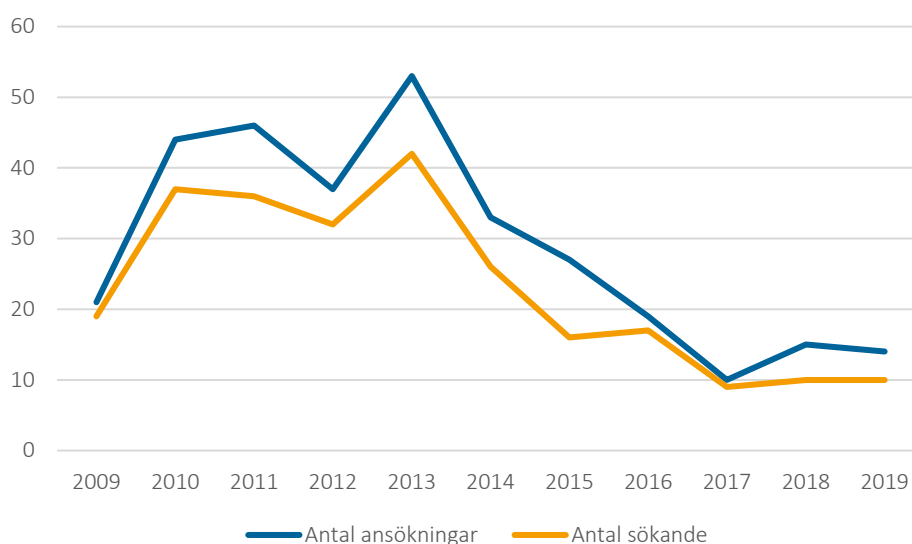
Utöver de 110 ansökningarna om att utöka gymnasieskola så har det även inkommit två ansökningar om att utöka gymnasiesärskola. Det är samma antal som 2017 och 2018.

Fortsatt få ansökningar om att utöka grundskola

Det har inkommit 14 ansökningar till Skolinspektionen om att utöka fristående grundskola med fler årskurser, förskoleklass eller fritidshem inför läsåret 2020/21. Det är marginellt färre än förra årets 15 ansökningar men fler än 2017 då 10 ansökningar lämnades in. Grundskolan omfattar färre årskurser än det finns gymnasieprogram i gymnasieskolan. Det kan delvis vara en förklaring till att antalet ansökningar om utökning i grundskolan är färre än antalet ansökningar om utökning i gymnasieskolan, trots att det finns fler fristående grundskolor.

Antalet huvudmän som har ansökt är precis som förra året tio stycken och det genomsnittliga antalet ansökningar per huvudman är därmed 1,4. Ingen ansökan om att utöka grundskola har inkommit.

Diagram 13: Antal ansökningar om att utöka fristående grundskola samt antal sökande, 2009-2019.

Om statistiken

Statistiken som rör ansökningar och beslut om att starta fristående skola eller utöka befintlig fristående skola med nya årskurser eller program publiceras två gånger per år. I mars publiceras statistik avseende de ansökningar som kommit in och i november publiceras statistik avseende besluten för dessa ansökningar. I denna rapport redovisas statistik över ansökningar om att starta eller utöka fristående skola inför läsåret 2020/21. Ansökningarna omfattar förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Även fristående internationella skolor ingår i statistiken. Notera att det slutgiltiga antalet ansökningar kan skilja sig mot antalet som uppges i denna rapport. Det kan till exempel bero på att vissa ansökningar visar sig vara dubletter eller att en ansökan om utökning istället bedöms gälla en nyetablering.

Mer om tillståndsprövning

Alla som vill starta en fristående skola eller utöka en befintlig fristående skola med nya årskurser eller program måste ansöka om detta hos Skolinspektionen. Skolinspektionen bedömer ansökningen utifrån kraven i skollagen samt övriga lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den aktuella skolformen. Under handläggningen kontrolleras och bedöms bland annat innehållet i ansökan, kommunernas yttranden, antagningsstatistik till gymnasieskolan (om ansökan gäller gymnasieskola), ekonomin hos sökanden samt eventuella anmälningsärenden och tillsynsbeslut. Från och med 2019 görs också en prövning av huvudmannens ägar- och ledningskrets gällande lämplighet samt insikt i de regelverk som gäller för att bedriva skola⁵. Skolinspektionens beslut kan överklagas i domstol.

⁵ Ägar- och ledningsprövning görs inte för internationella skolor.